

RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST

PODROBNÁ ANOTACE KURZU

Akreditace Ministerstva vnitra České republiky
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

MÍSTO

NBC Office, 28. října 61, 702 00 Ostrava, u zastávky MHD Karolina

TERMÍN

13. října 2022 9:00 – 15:30 (8 vyučovacích hodin)

LEKTOŘI

Mgr. Ing. Martina Cirbusová, Ph.D.

Mgr. Bc. Kateřina Rotreklová

CENA

2.490,- Kč bez DPH (pro úředníky ÚSC a zaměstnance v sociálních službách osvobozeno od DPH, pro ostatní účastníky 3.013,- Kč vč. DPH)

CÍLE KURZU

Cílem kurzu je **přehledně představit právní institut rodičovské odpovědnosti, jeho právní zakotvení a obsah**. Kury kombinuje nezbytné teoreticko-právní minimum a současně praktické příklady aplikační praxe.

Koncept rodičovské odpovědnosti bude představen jednak **z pohledu času a současně prostřednictvím práv a povinností, které jsou s tímto institutem spojeny**. Všechny stěžejní momenty aplikační praxe budou rovněž **podpořeny judikaturou českých soudů**.

Vzhledem k množství se případům rodin s přeshraničním prvkem bude součástí kurzu také **srovnání konceptů rodičovské odpovědnosti ve státech, se kterými Česká republika nejčastěji řeší otázky mezinárodněprávně právní ochrany dětí** (př. Německo, Rakousko, Slovensko, Spojené státy, Itálie, Velká Británie, atd.)

Hovoříme-li o rodičovské odpovědnosti, zdůrazňují se práva a povinnosti jejích nositelů, tedy rodičů. Někdy se ale zapomíná na ty, kterých se výkon rodičovské odpovědnosti týká především, a to děti. **Jednou ze zásadních otázek výkonu rodičovské odpovědnosti je proto také kolize práv a povinností rodičů s právy dětí, typicky zejména v oblasti participačních práv dětí.** Účastníkům bude nabídnuta analýza konkrétních situací a možné návrhy řešení naplňující koncepci nejlepšího zájmu dítěte. Specifickou otázkou výkonu rodičovské odpovědnosti se budeme zabývat také **z pohledu rozpadu rodin, resp. rozvodu nebo rozchodů rodičů - zejména pak z pohledu úpravy péče o nezletilé dítě.**

Účastník bude po absolvování kurzu:

- rozumět základnímu teoreticko-právnímu vymezení rodičovské odpovědnosti
- rozumět procesně-právním otázkám rodičovské odpovědnosti
- rozumět vzájemným vazbám mezi právy a povinnostmi rodiči
- schopen aplikovat jednotlivá ustanovení občanského zákoníku na konkrétní situace rodičů
- mít přehled o rozhodovací praxi soudů
- rozumět širšímu kontextovému zasazení rodičovské odpovědnosti v období rozvodu/rozchodu resp. po rozvodu/rozchodu
- rozumět rozdílnému uchopení rodičovské odpovědnosti ve srovnání s jinými státy
- schopen vyhodnocovat otázky práv a povinností rodičů v kontrastu s právy dětí
- poměřovat nejlepší zájem dítěte v kontextu rodičovské odpovědnosti
- zasadit otázky rodičovské odpovědnosti do praxe sociálně-právní ochrany dětí

OBSAH KURZU

1. Pojem rodičovská odpovědnost v rámci českého právního řádu a její srovnání v mezinárodním kontextu

V rámci modulu bude účastníkům **představen pojem rodičovské odpovědnosti v rámci systematiky českého rodinného práva.** Rodičovská odpovědnost je souhrn všech práv a povinností, které mají rodiče jako její nositelé ve vztahu k dítěti, k sobě navzájem i k třetím osobám. Při vzniku nového občanského zákoníku byl pojem rodičovské odpovědnosti v zákoně precizován tam, kde se za minulé právní úpravy pouze dovozovalo z judikatury či v literatuře.

V rámci modulu bude kladen i důraz na prameny práva, zasazení pojmu v širším kontextu právního pořádku České republiky, účastníci získají **základní přehled o vzniku, zániku a případných modifikacích rodičovské odpovědnosti.**

Současně s narůstajícími počty případů s mezinárodním prvkem se rodiny často nacházejí v situaci, kdy porozumění pouze českému vymezení rodičovské nestačí. Proto budou v rámci tohoto modulu **představeny také nejčastější rozdíly v uchopení rodičovské odpovědnosti v zahraničí.**

2. Obsah rodičovské odpovědnosti a jeho naplnění i v době rozvodu/rozchodu

V tomto modulu budou **představeny jednotlivé části rodičovské odpovědnosti (dle § 858 OZ).** Jednotlivé části rodičovské odpovědnosti budou **demonstrovány také na judikatuře a praktických příkladech s důrazem na osobní styk s dítětem, či péče o majetek dítěte** (s přihlédnutím k nejnovějším novelám).

Obsah rodičovské odpovědnosti bude v této části představen také v momentě rozvodu/rozchodu, jinými slovy z pohledu možnosti/nutnosti naplňování rodičovské odpovědnosti v závislosti na úpravě péče o nezletilé děti. Budou zde vyvrácené nejčastější chyby z praxe a současně umožněno nahlédnutí do obsahu rodičovské odpovědnosti také ve srovnání se zahraničím.

3. Dítě jako objekt nebo subjekt rodičovské odpovědnosti?

Pokud se hovoří o rodičovské odpovědnosti, zdůrazňují se práva a povinnosti jejích nositelů, tedy rodičů. Někdy se ale zapomíná na ty, kterých se výkon rodičovské odpovědnosti týká především, a to děti. Cílem modulu je **představit, jaká práva a povinnosti mají děti v rámci institutu rodičovské odpovědnosti, důraz bude kladen především na participační práva dítěte s přihlédnutím k mezinárodním právním závazkům České republiky.** Uvedené bude demonstrováno na kazuistikách z praxe.

4. Výkon rodičovské odpovědnosti a následky jeho vadného vykonávání (zejména v době rozvodu/rozchodu rodičů)

Zákon předpokládá, že rodiče budou vykonávat odpovědnost ve vzájemné shodě, nicméně z praxe víme, že **rodiče někdy nejsou schopni najít shodu ani na základních věcech jako je škola či školka a děti tak musí čekat na rozhodnutí soudu, který věc rozhodne za rodiče.** Cílem modulu je **shrnout zákonný postup, jak postupovat v případě tzv. nedohod rodičů.** Uvedené bude **demonstrováno na příkladech z praxe a z judikatury.**

Jestliže rodič rodičovskou odpovědnost nemůže vykonávat, nebo ji vykonává špatně a poškozuje dítě, je třeba při zachování principu nejlepšího zájmu dítěte přistoupit k modifikaci rodičovské odpovědnosti. Dle povahy a intenzity vadného či chybějícího vykonávání potom lze rodičovskou odpovědnost omezit, její výkon pozastavit, či rodiče odpovědnosti zcela zbavit. V modulu budou představeny zákonné zásahy do rodičovské odpovědnosti na příkladech z praxe.

K nejčastějšímu porušování rodičovské odpovědnosti dochází zejména v období rozpadu rodiny, kdy jsou práva a povinnosti rodičů navzájem omezována a krácená často chováním druhého rodiče. V rámci tohoto modulu zde budou představeny klíčové momenty uchopení rodičovské odpovědnosti a to ne jenom z pohledu základního naplnění práv a povinností rodičů ale zejména perspektivou ochrany práv dětí.

LEKTOŘI KURZU

Mgr. Ing. Martina Cirbusová, Ph.D.

Vedoucí Mediačního centra a Manželských a rodinných poraden, Centrum sociálních služeb Brno. Věnuje se zejména problematice mediace, facilitace a rodinnému právu včetně mezinárodního kontextu díky dlouhodobému působení na Úřadě pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Mgr. Bc. Kateřina Rotreklová

Právníčka oddělení právní pomoci Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, mediátorka Mediačního centra v rámci Centra sociálních služeb Brno. Věnuje se zejména problematice rodičovské odpovědnosti a mezinárodního kontextu práv dětí a rodičů díky působení na Úřadě pro mezinárodněprávní ochranu dětí.